

V Bruselu dne 8.4.2020
COM(2020) 148 final

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ A RADĚ

o posouzení uplatňování dočasného omezení cest do EU, jež nejsou nezbytně nutné

I Úvod

Dne 10. března 2020 hlavy států nebo předsedové vlád Evropské unie zdůraznili potřebu společného evropského přístupu k onemocnění COVID-19 a úzké koordinace s Evropskou komisí.

Dne 16. března 2020 přijala Komise sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě o „dočasném omezení cest, jež nejsou nezbytně nutné, do EU“¹. V tomto sdělení Komise doporučila Evropské radě, aby jednala v zájmu rychlého přijetí dočasných omezení veškerých cest, jež nejsou nezbytně nutné, z třetích zemí do prostoru EU+² hlavami států nebo předsedy vlád členských států Schengenu společně s jejich protějšky ze států přidružených k Schengenu.

Dne 17. března 2020 se tyto státy dohodly na koordinovaném postupu na vnějších hranicích na základě uvedeného doporučení Komise. Všechny členské státy EU (s výjimkou Irska) a státy přidružené k Schengenu³ od té doby přijaly vnitrostátní rozhodnutí o zavedení cestovních omezení.

Dočasné cestovní omezení se vztahuje na veškeré cesty, jež nejsou nezbytně nutné, z třetích zemí do prostoru EU+. Aby se současně zajistilo dodržování práv občanů EU a občanů států přidružených k Schengenu, jejich rodinných příslušníků a státních příslušníků třetích zemí oprávněně pobývajících v EU, jsou tyto skupiny osvobozeny od uplatňování cestovních omezení za účelem návratu do jejich domovů. Aby se omezil dopad omezení na fungování našich společností na nezbytné minimum, bylo uvedeno, že by členské státy neměly uplatňovat omezení na konkrétní kategorie cestujících s nezbytnou funkcí či potřebou.

S cílem pomoci členským státům při uplatňování cestovních omezení přijala Komise dne 30. března 2020 pokyny k uplatňování dočasných cestovních omezení, usnadnění repatriace z celého světa a řešení situace osob, jejichž víza v důsledku cestovních omezení zanikla⁴. Tyto pokyny byly vypracovány za přispění Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex), Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) a Europolu.

Ve sdělení Komise ze dne 16. března 2020 bylo doporučeno, aby se dočasné cestovní omezení vztahovalo zpočátku na 30 dnů, přičemž jakékoli případné prodloužení této lhůty by mělo být posouzeno v závislosti na dalším vývoji. Rozhodnutí členských států byla přijata v různých dnech, ale většina byla zavedena do 20. března 2020, což znamená, že původní třicetidenní lhůta brzy skončí.

Tato opatření na vnějších hranicích doplnila další důležité kroky a opatření přijatá členskými státy s cílem omezit šíření onemocnění COVID-19 a reagovat na potřeby v oblasti zdravotní péče, včetně různých izolačních opatření, omezení sociální interakce a opatření na vnitřních hranicích.

V tomto sdělení se hodnotí vývoj od přijetí sdělení ze dne 16. března a to, zda je prodloužení omezení cest nutné a odůvodněné.

¹ COM(2020) 115, 16. března 2020.

² Součástí „prostoru EU+“ by měly být všechny členské státy Schengenu (včetně Bulharska, Chorvatska, Kypru a Rumunska), jakož i čtyři státy přidružené k Schengenu. Tento prostor by zahrnoval rovněž Irsko a Spojené království, pokud se tyto země rozhodnou ke spolupráci.

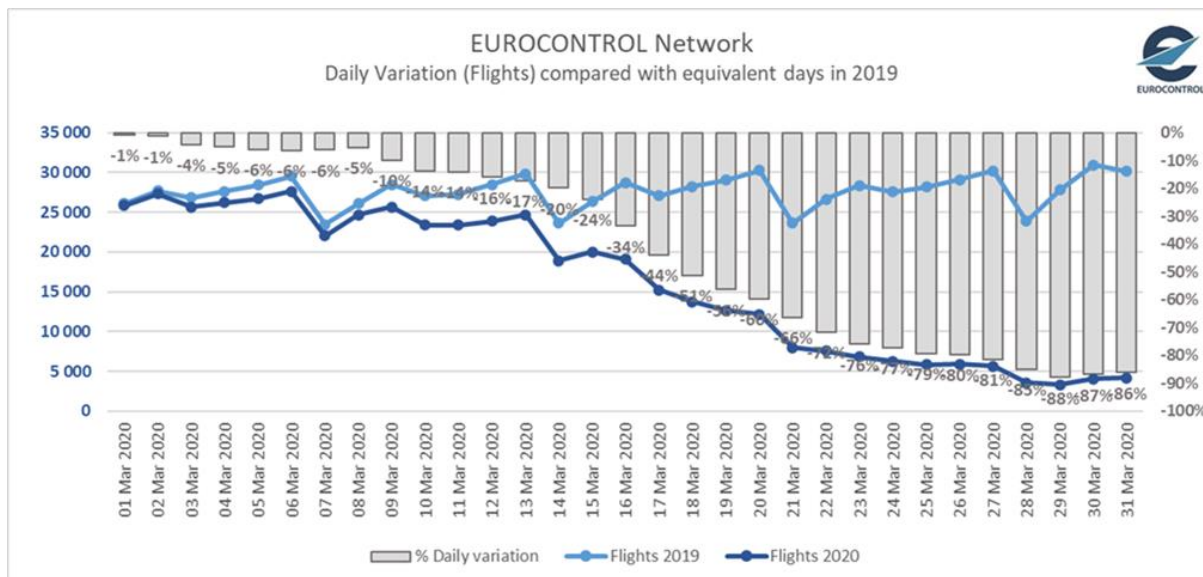
³ Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko.

⁴ C(2020) 2050, 30. března 2020.

II Vývoj od přijetí sdělení

Cílem omezení na vnější hranici je snížit riziko šíření nákazy cestováním do EU. V měsíci březnu došlo k výraznému poklesu cestování na celosvětové úrovni a jak do EU i z EU, tak i v rámci EU.

Organizace Eurocontrol⁵ podala dne 31. března 2020 zprávu o celkovém snížení počtu letů o 86,1 %, což představuje snížení o 25 948 letů (ve srovnání s 31. březnem 2019)⁶. Celkový tok cestujících se téměř snížil na nulu a zbývající lety se omezovaly především na lety nákladní a repatriační.

Podobný trend v přepravě cestujících lze pozorovat i u jiných druhů dopravy, například v trajektové, autokarové a železniční dopravě. Například od začátku března provozovatelé výletních lodí v podstatě ukončili provoz nových výletních plaveb, takže pokles ve srovnání s minulým rokem činí 100 %, neboť v současnosti neexistuje provoz výletních plaveb s výjimkou lodí, které se vrací do přístavu.

Kromě tohoto vývoje, pokud jde o omezení cestování na vnějších hranicích, přijaly všechny státy EU a státy přidružené k Schengenu na svém území opatření k omezení dalšího šíření viru a některé dokonce zavedly kontrolu na vnitřních hranicích. Opatření k omezení šíření nákazy se liší v závislosti na zdravotní situaci v zemi, ale celkově se zavedená opatření zaměřují na omezení šíření viru omezením sociální interakce na minimum.

Znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích spolu s různými opatřeními v celé EU, jež ovlivňují normální fungování průmyslu a služeb, měly vážný dopad na fungování vnitřního trhu. Tato opatření poznamenala dodavatelský řetězec, přičemž životně důležité produkty, jako jsou potraviny, léky a ochranné prostředky, se nedostanou do svého místa určení nebo dorazí s významným zpožděním. Aby se tento problém vyřešil a v co největší možné míře omezil případný dopad na fungování vnitřního trhu, Komise neúnavně spolupracuje s členskými státy, mobilizuje veškeré nezbytné zdroje a zajišťuje koordinaci na úrovni EU. Komise rovněž předložila praktické pokyny k zajištění plynulého toku tohoto životně důležitého zboží v celé EU prostřednictvím zelených pruhů⁷, k usnadnění letecké nákladní dopravy⁸ a k zaručení výkonu volného pohybu pracovníků⁹.

⁵ Eurocontrol zahrnuje 41 států po celém světě.

⁶ www.eurocontrol.int

⁷ C(2020) 1897.

⁸ C(2020) 2010.

III Prodloužení dočasného cestovní omezení do prostoru EU+

Podle doporučení Komise ze dne 16. března 2020 se mají opatření uplatnit na 30 dní s možností prodloužení této lhůty.

Zkušenosti členských států a dalších zemí vystavených pandemii ukazují, že opatření uplatňovaná v boji proti šíření pandemie vyžadují více než 30 dní na to, aby byla účinná a přinesla kýžené výsledky. To v současné době potvrzuje situace uvnitř EU. Epidemiologická situace v EU se od 16. března zhoršila. Současná situace poukazuje na pokračující nárůst počtu nových případů a úmrtí hlášených v celém prostoru EU+. Riziko zvýšení přenosu v populaci vyhodnotilo Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí jako mírné, jsou-li zavedena odpovídající opatření ke zmírnění rizika, a jako velmi vysoké, jsou-li opatření ke zmírnění rizika nedostatečná, zatímco riziko, že v nadcházejících týdnech bude překročena kapacita systémů zdravotní a sociální péče, je hodnoceno jako vysoké, a to i v případě zavedení opatření ke zmírnění rizika¹⁰.

Pandemie se rovněž rozvíjela mimo EU, včetně zemí, z nichž do EU a do nichž z EU každoročně cestují miliony lidí. Situace v mnoha třetích zemích se bude v nadcházejících týdnech dále vyvíjet, a to v závislosti na přijatých opatřeních a kapacitách těchto zemí zabránit šíření viru.

Aby se doplnilo úsilí EU a států Schengenu o omezení dalšího šíření viru v prostoru EU+ a aby se zabránilo dalšímu šíření viru mezi EU a dalšími zeměmi, jsou na vnějších hranicích prostoru EU+ nadále zapotřebí souběžná a koordinovaná opatření. Tato opatření budou zásadním aspektem společné strategie EU pro ukončování mimořádných opatření a postupného rušení opatření k omezení šíření nákazy v rámci prostoru EU+.

Opatření na vnějších hranicích mohou být účinná pouze tehdy, pokud budou přijata a provedena všemi státy EU a Schengenu na všech vnějších hranicích se stejným datem ukončení a jednotným způsobem.

Komise proto **vyzývá členské státy Schengenu a státy přidružené k Schengenu, aby koordinovaným způsobem prodloužily uplatňování omezení cest, jež nejsou nezbytně nutné, ze třetích zemí do prostoru EU+ o dalších 30 dnů, tj. do 15. května 2020.** Jakékoli další prodloužení této lhůty by mělo být znovu posouzeno v závislosti na vývoji epidemiologické situace.

Rozsah prodloužení dočasného cestovního omezení by měl být stejný jako rozsah stanovený ve sdělení Komise ze dne 16. března 2020. Při uplatňování dočasného cestovního omezení by se členské státy měly řídit pokyny Komise ze dne 30. března 2020. Kromě toho Komise připomíná bod 15 svého sdělení o zavádění zelených pruhů ze dne 23. března 2020 a vyzývá všechny státy a subjekty v něm uvedené, aby pokračovaly ve spolupráci a na vnějších hranicích v co největší míře uplatňovaly pokyny týkající se zavádění zelených pruhů.

Omezení cest, jež nejsou nezbytně nutné, na vnějších hranicích EU a opatření přijatá na území členských států EU a států přidružených k Schengenu mají za společný cíl omezit sociální interakci za účelem zpomalení šíření viru a zajištění reakce na potřeby v oblasti zdravotní péče. Aby bylo možné tato opatření odstranit co nejúčinněji, bude třeba koordinovaného a postupného přístupu ze strany EU.

⁹ C(2020) 2051.

¹⁰ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/rapid-risk-assessment-coronavirus-disease-2019-covid-19-pandemic-eighth-update>